

Policy Brief 1

Inteligența artificială (IA) în lumea muncii

Context: Discuțiile privind *viitorul muncii* sunt în desfășurare de mai multe decenii, dar dezbaterea este acum dominată de recenta introducere a tehnologiilor de inteligență artificială (IA) la locurile de muncă din întreaga UE. IA nu este doar o altă revoluție tehnologică – este o forță care va transforma lumea muncii ca nimic înainte. IA ne va schimba însăși ideea de timp și spațiu.

Consecințele dezvoltării sale par încă neclare, nu doar asupra piețelor muncii, ci și asupra vieții în general. Nu știm când sau dacă se va opri. Nu știm intensitatea pe care o va atinge. Nu cunoaștem parametrii IA. Nu știm majoritatea lucrurilor despre viitorul cu IA, dar știm că multe schimbări sunt pe drum.

Întrebările-cheie pentru societăți sunt:

- Ce înseamnă acest lucru pentru angajați?
- Cum se vor schimba profesiile, competențele și alte calificări?
- Cum vom proteja drepturile lucrătorilor în lumea aflată într-o schimbare rapidă datorită IA?
- Va crește povara pentru angajatori?

Analiză: Aceste întrebări subliniază necesitatea unei abordări atente și responsabile a IA, deoarece aceste noi tehnologii au potențialul de a transforma societățile noastre, iar fără reglementări adecvate și standarde etice, ele pot duce la consecințe imprevizibile și chiar periculoase. Pentru a aborda aceste probleme, în ultimele luni au avut loc o serie de evenimente europene și internaționale importante, de exemplu:

- Conferința privind IA găzduită de președintele Franței Emmanuel Macron (10-11 februarie 2025)¹.
- Convenția-cadru a Consiliului Europei *privind IA și drepturile omului, democrația și statul de drept*, semnată la Vilnius, septembrie 2024².
- Parteneriatul Global al OCDE *privind Inteligența Artificială*³.

¹ În cadrul acestei conferințe, președintele francez Emmanuel Macron a declarat că Europa trebuie să facă un *"Salt european"* în IA, dezvoltând în același timp o strategie de acțiune

Trimitere la: <https://www.elysee.fr/en/emmanuel-macron/2025/02/11/statement-on-inclusive-and-sustainable-artificial-intelligence-for-people-and-the-planet>

² Trimitere la: <https://www.coe.int/en/web/artificial-intelligence/the-framework-convention-on-artificial-intelligence>

³ Trimitere la: <https://www.oecd.org/en/about/programmes/global-partnership-on-artificial-intelligence.html>

Toate aceste evenimente au evidențiat importanța cooperării și coordonării internaționale în dezvoltarea standardelor și reglementărilor pentru utilizarea IA. Numai prin eforturi comune UE se poate asigura că tehnologia servește binelui tuturor, fără a crea noi diviziuni sau riscuri.

Aceasta înseamnă investiții în IA, dar și, în paralel, introducerea de reglementări care să asigure utilizarea etică și transparentă a sistemelor algoritmice de gestionare a sarcinilor la locul de muncă, cu participarea partenerilor sociali.

O provocare importantă pentru UE este că SUA au o perspectivă diferită asupra căii de urmat, cu reglementări minime și tehnologii libere de "prejudecăți ideologice". Aceste perspective diferite și provocatoare ne reamintesc că UE trebuie să fie puternică și coezivă, promovând negocierea colectivă ca instrument pentru a atinge un echilibru între performanța economică și dezechilibrele sociale. Contractele colective de muncă pot servi drept mecanism flexibil de adaptare a condițiilor de muncă în conformitate cu schimbările tehnologice, protejând drepturile lucrătorilor și sprijinind în același timp inovarea.

Din perspectiva mediului de afaceri, apariția IA nu este doar o provocare a forței de muncă, ci și o oportunitate de creștere. O astfel de dezvoltare subliniază importanța tot mai mare a tehnologiilor IA în modernizarea operațiunilor comerciale. Această transformare necesită strategii bine gândite în ceea ce privește recalificarea, implementarea etică și investițiile în infrastructură.

IA transformă deja modul în care funcționează companiile - remodelând lanțurile de aprovizionare, managementul resurselor umane, cercetarea și dezvoltarea și serviciile pentru clienți. Aceste evoluții evidențiază oportunitățile semnificative de creștere a afacerii. IA reprezintă o oportunitate de transformare pentru companii, permițând progrese substanțiale în automatizarea proceselor, analiza predictivă, experiențele personalizate ale clienților și inovația accelerată.

Cu toate acestea, aceste oportunități vin cu responsabilități semnificative. Companiile trebuie să se pregătească acum să navigheze prin cadrele de reglementare în desfășurare, cum ar fi principiile OCDE privind IA, EU AI Act și alte directive la nivelul UE care abordează guvernarea datelor, transparența algoritmică și utilizarea etică. Domeniile cheie de conformitate includ implementarea de sisteme de IA explicabile, echitabile și auditabile, implementarea unor modele robuste de guvernare IA și asigurarea alinierii la standardele pentru aplicațiile IA cu risc ridicat în recrutare, finanțe, asistență medicală și profilarea clienților.

Concluzii: Eșecul de adaptare al întreprinderilor la noua tehnologie ar putea duce nu numai la pierderea competitivității pe piață, ci și la sancțiuni de reglementare, deteriorarea reputației și reducerea încrederii părților interesate. Alinierea proactivă la standardele etice și legale, împreună cu investițiile în IA și inovația responsabilă, este esențială pentru companiile care doresc să prospere în economia digitală aflată în evoluție rapidă.

Lipsa unei asigurări privind abordările colaborative care să sprijine sistemele de IA poate duce la dezacorduri între partenerii sociali, ceea ce ar avea un impact negativ asupra rezilienței economice și a competitivității UE. Orice discuție privind reglementările privind IA trebuie să implice toți partenerii sociali pentru a asigura respectarea demnității lucrătorilor, menținând în același timp competitivitatea economică. Deși reglementările și legislația bine creionate sunt esențiale, încrederea în IA poate fi încurajată prin discuții între părțile interesate relevante.

Ca parte a proiectului TransFormWork 2 finanțat de Comisia Europeană, două Policy Brief-uri consecutive vor trece în revistă măsurile globale și europene de reglementare a IA, care vor pune bazele politicilor moderne ale companiilor și vor transforma condițiile de muncă.

Policy Brief 1/ Inițiative internaționale:

Exemplu de măsură:

- Primul cadru global al OCDE pentru companii pentru a raporta eforturile lor de a promova o IA sigură, securizată și de încredere:
<https://www.oecd.org/en/about/news/press-releases/2025/02/oecd-launches-global-framework-to-monitor-application-of-g7-hiroshima-AI-code-of-conduct.html>
- Convenția-cadru a Consiliului Europei *privind IA și drepturile omului, democrația și statul de drept*
<https://www.coe.int/en/web/artificial-intelligence/the-framework-convention-on-artificial-intelligence>
- *Recomandarea UNESCO privind etica IA*,
<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000381137>

Al doilea Policy Brief va prezenta informații privind inițiativele în curs la nivelul UE, cum ar fi:

1. Regulamentul privind IA (Regulamentul (UE) 2024/1689)
2. Directiva privind munca pe platforme [Directiva (UE) 2024/2831]
3. Regulamentul general privind protecția datelor – GDPR (Regulamentul (UE) 2016/679)

-
4. Regulamentul privind Legea privind datele (Regulamentul (UE) 2023/2854)
 5. Actul legislativ privind serviciile digitale (DSA) [Regulamentul (UE) 2022/2065]
 6. Actul legislativ privind piețele digitale (DMA) [Regulamentul (UE) 2022/1925]
 7. Legea privind guvernanța datelor (DGA) [Regulamentul (UE) 2022/868]
 8. Directiva privind rețelele și sistemul informatic 2 (NIS2) [Directiva (UE) 2022/2555]